

ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO QUỐC GIA TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

Với mục tiêu cung cấp thông tin chính sách, cũng như các điều kiện hỗ trợ cụ thể từ cơ quan quản lý nhà nước, cụ thể là từ Bộ Kế hoạch và Đầu tư và các cơ quan liên quan cho nỗ lực đổi mới sáng tạo (ĐMST) của doanh nghiệp Việt Nam, diễn đàn “Đổi mới sáng tạo trong bối cảnh chuyển đổi số và phát triển bền vững” đã được Tạp chí Kinh tế và Dự báo (Viện Chiến lược phát triển - Bộ Kế hoạch và Đầu tư) tổ chức ngày 5/6/2024.

Các cơ chế, chính sách đã bao phủ hơn về ưu đãi đầu tư cho các dự án đầu tư khởi nghiệp sáng tạo, trung tâm đổi mới sáng tạo

Thực hiện chủ trương, định hướng của Đảng, ngày 11/5/2022, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 569/QĐ-TTg về “Chiến lược phát triển khoa học, công nghệ và ĐMST đến năm 2030”. Trong đó, đặt ra mục tiêu nâng cao đóng góp của khoa học và công nghệ và ĐMST vào tăng trưởng kinh tế thông qua các hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ của các viện nghiên cứu và trường đại học, hoạt động đổi mới công nghệ, nâng cao năng lực quản trị, tổ chức trong doanh nghiệp.

Trên cơ sở hiện thực hóa mục tiêu đặt ra, thời gian qua, nhiều cơ chế, chính sách khuyến khích và hỗ trợ doanh nghiệp đầu tư nghiên cứu, đổi mới công nghệ đã được ban hành và có những tác động tích cực giúp các doanh nghiệp nâng cao năng suất, chất lượng, cũng như năng lực cạnh tranh của sản phẩm, dịch vụ; khuyến khích doanh nghiệp và khu vực tư nhân thành lập viện nghiên cứu và doanh nghiệp khoa học và công nghệ... Những cơ chế, chính sách đó đã đem lại những kết quả tích cực. Theo Báo cáo Chỉ số ĐMST toàn cầu năm 2023 (Global Innovation Index - GII 2023), Việt Nam có sự cải thiện khi tăng 2 hạng, từ vị trí 48 lên 46/132 quốc gia, nền kinh tế về ĐMST toàn cầu, đồng thời, đứng thứ 4

trong khu vực ASEAN và nằm trong top dẫn đầu của các nền kinh tế đang phát triển. Với thứ hạng trên, Tổ chức Sở hữu trí tuệ thế giới (WIPO) đã ghi nhận Việt Nam là 1 trong 7 quốc gia thu nhập trung bình đạt được nhiều tiến bộ nhất về ĐMST trong thập kỷ qua, đồng thời, là 1 trong 3 quốc gia giữ kỷ lục có thành tích vượt trội so với mức độ phát triển trong 13 năm liên tiếp.

Nhằm tiếp tục thúc đẩy hoạt động ĐMST, Chính phủ đã ban hành nhiều cơ chế, chính sách như: Nghị quyết số 98/2023/QH15, ngày 24/6/2023 về thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù phát triển Thành phố Hồ Chí Minh, trong đó ưu đãi về thuế, thuế thu nhập doanh nghiệp, Nhà nước tài trợ trực tiếp; Nghị định số 94/2020/NĐ-CP, ngày 21/8/2020 quy định cơ chế, chính sách ưu đãi đối với Trung tâm Đổi mới sáng tạo Quốc gia (NIC); Luật Đầu tư ưu đãi đầu tư dự án ĐMST, thủ tục đầu tư ĐMST...; Luật Chuyển giao công nghệ; Luật Quản lý sử dụng tài sản công; Luật Sở hữu trí tuệ; Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa...

Chia sẻ tại diễn đàn, ông Đỗ Tiến Thịnh, Phó Giám đốc Trung tâm Đổi mới Sáng tạo Quốc gia (NIC), Bộ Kế hoạch và Đầu tư cho biết, sau khi có Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa, Luật Đầu tư, Nghị quyết số 98 của Quốc hội..., các cơ chế, chính sách đã bao phủ hơn về ưu đãi đầu tư cho các dự án đầu tư khởi nghiệp sáng tạo, trung tâm ĐMST (so với trước đây tập trung ưu đãi theo ngành nghề và địa bàn đầu tư). Việc quy định ưu đãi đầu tư cho các trung tâm ĐMST do doanh nghiệp thành lập là một bước tiến lớn trong chính sách. Các ưu đãi cho cá nhân (chuyên gia, người lao động trong các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo) bước đầu được quan tâm. Các cơ chế, chính sách hỗ trợ về nguồn vốn, về cơ chế thí điểm (sandbox) cho ĐMST đã được

quan tâm hơn và một số văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến vấn đề này đang được nghiên cứu, sửa đổi.

Đến nay, các hoạt động hỗ trợ ĐMST cũng gia tăng về chất lượng, số lượng, điển hình như: Diễn đàn Quỹ Đầu tư ĐMST (VVS); Triển lãm Quốc tế ĐMST Việt Nam (VIIIE); Hợp tác với Google nâng cao năng lực số; Hỗ trợ kết nối doanh nghiệp, quỹ đầu tư; Hỗ trợ không gian làm việc, hệ thống phòng Lab, kết nối doanh nghiệp, quỹ đầu tư, trường đại học...

Phát triển khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo quốc gia là nền tảng để thực hiện chuyển đổi số quốc gia

Quyết định số 569/QĐ-TTg nêu rõ quan điểm: “Phát triển khoa học, công nghệ và ĐMST là quốc sách hàng đầu, đóng vai trò đột phá chiến lược trong giai đoạn mới; là động lực chính để thúc đẩy tăng trưởng, tạo bứt phá về năng suất, chất lượng, hiệu quả; là nhân tố quyết định nâng cao năng lực cạnh tranh của quốc gia, các ngành, lĩnh vực kinh tế - xã hội, địa phương và doanh nghiệp; là nền tảng để thực hiện chuyển đổi số quốc gia; góp phần quan trọng nâng cao đời sống Nhân dân, phát triển bền vững, đảm bảo quốc phòng, an ninh...”

Phát triển hệ thống ĐMST quốc gia và các hệ thống ĐMST ngành, vùng, trong đó lấy doanh nghiệp làm trung tâm, viện nghiên cứu và trường đại học là chủ thể nghiên cứu mạnh, Nhà nước thực hiện định hướng, điều phối, kiến tạo môi trường thể chế, chính sách thuận lợi cho hoạt động hiệu quả của toàn hệ thống”.

Theo đó, định hướng tập trung phát triển nghiên cứu khoa học, phát triển và ứng dụng công nghệ mà Việt Nam có thế mạnh, tiềm năng và còn dư địa lớn, trong đó, bổ sung định hướng hoạt động ĐMST trong các ngành nông nghiệp; công nghiệp, xây dựng, giao thông; các ngành dịch vụ và trong các vùng. Để xây dựng hệ thống ĐMST quốc gia, Chiến lược đã đưa ra các giải pháp bao gồm: phát triển hệ sinh thái ĐMST Quốc gia liên kết chặt chẽ với

khu vực và thế giới; phát triển hệ thống các trung tâm ĐMST Quốc gia, các trung tâm ĐMST ngành, vùng, các trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo; triển khai mạnh mẽ các nền tảng ĐMST mở, mạng lưới ĐMST; tăng cường liên kết các mạng lưới ĐMST, mạng lưới khởi nghiệp ĐMST, các trung tâm ĐMST.

Tại diễn đàn, ông Đỗ Tiến Thịnh đã đề xuất một số vấn đề cần nghiên cứu, trao đổi, trong đó, cần kết hợp giữa các xu thế quốc tế và trong nước (về kỹ thuật: như các công nghệ mới; về kinh tế: như kinh tế số, kinh tế chia sẻ; về xã hội: như vấn đề an ninh thông tin cá nhân, cân bằng cuộc sống, già hóa dân số; về môi trường: như xu thế quản lý hiệu quả nguồn lực khan hiếm) và thế mạnh của Việt Nam hoặc từng địa phương, từng doanh nghiệp (hạ tầng công nghiệp, nguồn nhân lực...) để lựa chọn con đường thực hiện ĐMST.

Ông Đỗ Tiến Thịnh cũng đưa ra các lựa chọn cơ chế, chính sách, bao gồm: Hoàn thiện các cơ chế, chính sách đang có những tác động tốt; Tận dụng các cơ hội xây dựng quy hoạch phát triển để xây dựng các khu vực, trung tâm ĐMST; Chọn những điểm nghẽn dễ làm, dễ sửa nhưng có tác động lớn trước; Không bỏ quên các cơ chế, chính sách ĐMST khu vực công. Bên cạnh đó, ông cũng đề xuất một số giải pháp nhằm thúc đẩy hoạt động ĐMST tại Việt Nam như: Tháo nhanh các nút thắt về điều kiện kinh doanh; Tăng sự đồng bộ với quy hoạch; Thí điểm một số cơ chế, chính sách đặc thù để thúc đẩy ĐMST trong một số lĩnh vực quan trọng, mới nổi (lĩnh vực kinh doanh, công nghệ); Bổ sung các giải pháp khuyến khích như: fintech, sàn giao dịch tín chỉ các-bon..., huy động nguồn lực cho ĐMST như: quỹ đầu tư mạo hiểm, gọi vốn cộng đồng...; Đẩy mạnh huy động nguồn vốn của các dự án hỗ trợ ODA, xây dựng chương trình, dự án lớn dài hạn, có trọng điểm sử dụng ngân sách nhà nước để tài trợ, hỗ trợ cho các trung tâm ĐMST và khởi nghiệp; doanh nghiệp, startups, nhân tài ■

Theo most.gov.vn

CÔNG BỐ KHUNG CHỈ SỐ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO CẤP ĐỊA PHƯƠNG PII NĂM 2024

Chi số đổi mới sáng tạo cấp địa phương (PII) hiện là bộ chỉ số duy nhất tổng hợp và đa ngành phản ánh tổng thể hiện trạng phát triển kinh tế - xã hội dựa trên khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo (KHCN&ĐMST) của từng tỉnh/thành phố trên toàn quốc.

Theo Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Hoàng Minh, việc xếp hạng chỉ số PII không phải chỉ để quan tâm thứ hạng, mà qua các chỉ số thể chế, con người, môi trường kinh doanh... đến nghiên cứu phát triển, các địa phương nhìn nhận được những điều kiện giúp thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

Giới thiệu về khung PII năm 2024, ông Nguyễn Võ Hưng, Học viện KHCN&ĐMST cho biết, ngày 24/7/2024, Bộ Khoa học và Công nghệ đã ban hành Quyết định 1705/QĐ-BKHCN phê duyệt khung chỉ số PII năm 2024. Theo đó, khung chỉ số PII năm 2024 gồm 7 trụ cột bao gồm:

Thứ nhất, thể chế (gồm 2 nhóm chỉ số, 7 chỉ số thành phần về môi trường chính sách, môi trường kinh doanh);

Thứ hai, nguồn nhân lực và nghiên cứu (gồm 2 nhóm chỉ số và 7 chỉ số thành phần liên quan đến giáo dục, nghiên cứu và phát triển);

Thứ ba, cơ sở hạ tầng (gồm 2 nhóm chỉ số, 5 chỉ số thành phần liên quan đến hạ tầng ICT, cơ sở hạ tầng chung và môi trường sinh thái);

Thứ tư, trình độ phát triển của thị trường (gồm 2 nhóm chỉ số, 7 chỉ số thành phần về tài chính và đầu tư, dịch vụ hỗ trợ);

Thứ năm, trình độ phát triển của doanh nghiệp (gồm 3 nhóm chỉ số, 9 chỉ số thành phần về lao động có tri thức, liên kết sáng tạo, hấp thu tri thức);

Thứ sáu, sản phẩm tri thức, sáng tạo và công nghệ (gồm 3 nhóm chỉ số, 9 chỉ số thành phần về sáng tạo tri thức, tài sản vô hình, lan tỏa tri thức);

Thứ bảy, tác động (gồm 2 nhóm chỉ số, 8 chỉ số thành phần về tác động đến sản xuất, kinh doanh, tác động đến kinh tế - xã hội).

Đại diện Học viện KHCN&ĐMST cũng cho biết nguồn dữ liệu để xây dựng bộ chỉ số PII được thu thập dựa trên số liệu từ các báo cáo

thống kê, báo cáo quản lý chính thức của các cơ quan trung ương và địa phương; số liệu từ các bộ chỉ số khác như: cải cách hành chính; năng lực cạnh tranh cấp tỉnh; chuyển đổi số; hiệu quả quản trị và hành chính công cấp tỉnh.

Các chỉ số do địa phương cung cấp dữ liệu phục vụ tính toán PII 2024 có một số điều chỉnh. Theo đó, bớt 1 chỉ số (chỉ số tài chính vi mô/GRDP - sẽ sử dụng dữ liệu do Ngân hàng Chính sách xã hội Việt Nam tại trung ương cung cấp); thêm 1 chỉ số (đóng góp trong GDP cả nước). Đồng thời điều chỉnh mẫu số của 2 chỉ số là chỉ số số dự án đầu tư đang sản xuất kinh doanh trong các khu công nghiệp/1.000 doanh nghiệp ngành chế biến, chế tạo đang hoạt động của địa phương (%) và chỉ số số dự án đầu tư trong các cụm công nghiệp/1.000 doanh nghiệp ngành chế biến, chế tạo đang hoạt động trên địa bàn địa phương (năm 2023, mẫu số của 2 chỉ số này là “doanh nghiệp đang hoạt động trên địa bàn”).

Quy trình thu thập, xử lý dữ liệu từ các địa phương được thực hiện gồm 10 bước và cơ quan đầu mối của địa phương (Sở Khoa học và Công nghệ) gửi dữ liệu và tài liệu minh chứng cho Bộ Khoa học và Công nghệ qua Học viện KHCN&ĐMST trước ngày 30/8/2024.

Năm 2023, lần đầu tiên bộ chỉ số được Học viện KHCN&ĐMST, Bộ Khoa học và Công nghệ xây dựng trên toàn quốc. Bộ chỉ số hướng đến cung cấp bộ công cụ có cơ sở khoa học và thực tiễn cho lãnh đạo các cấp để ra quyết định, xây dựng và thực thi chính sách, cũng như cung cấp thông tin tham khảo hữu ích về môi trường đầu tư, điều kiện nguồn lực cho hoạt động sản xuất, kinh doanh ở địa phương.

Ở lần xếp hạng đầu tiên, trong 10 địa phương dẫn đầu có 5 thành phố trực thuộc trung ương là Hà Nội (xếp hạng 1), Thành phố Hồ Chí Minh (hạng 2), Hải Phòng (hạng 3), Đà Nẵng (hạng 4), Cần Thơ (hạng 5) và 5 địa phương có công nghiệp phát triển nhất là Bắc Ninh (hạng 6), Bà Rịa - Vũng Tàu (hạng 7), Bình Dương (hạng 8), Quảng Ninh (hạng 9) và Thái Nguyên (hạng 10) ■

Theo most.gov.vn

TECHFEST VIỆT NAM 2024: HÀNH TRÌNH 10 NĂM - HỘI NHẬP TOÀN CẦU

Trong khuôn khổ Lễ hưởng ứng Ngày Sáng tạo và Đổi mới sáng tạo, Bộ Khoa học và Công nghệ (KH&CN) đã phát động Ngày hội Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo Quốc gia (Techfest) 2024 với chủ đề “*Hành trình 10 năm - Hội nhập toàn cầu*”.

Techfest là sự kiện thường niên lớn nhất dành cho cộng đồng khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Việt Nam được tổ chức dưới sự chỉ đạo của Bộ KH&CN và một số bộ, ngành Trung ương, tổ chức chính trị - xã hội hướng đến nâng cao nhận thức về vai trò của đổi mới sáng tạo, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đóng góp vào phát triển kinh tế - xã hội bền vững; khuyến khích cộng đồng chung tay đẩy mạnh các hoạt động khởi nghiệp sáng tạo.

Theo ông Phạm Hồng Quất, Cục trưởng Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp KH&CN (Bộ KH&CN), chủ đề của Techfest mỗi năm đều gắn liền với những vấn đề cần tập trung xử lý trong hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo, thu hút sự quan tâm và chung tay của cộng đồng trong việc tìm kiếm giải pháp hiệu quả, thực thời. Techfest 2024 sẽ được tổ chức tại Hải Phòng, nhằm tổng kết hoạt động và trình diễn những công nghệ, mô hình kinh doanh nổi bật của hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo trong năm 2024 cũng như trong suốt hành trình 10 năm Techfest từ năm 2015.

Chủ đề Techfest 2024 nhấn mạnh việc đưa hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo Việt Nam hội nhập với khu vực và quốc tế, đặc biệt trong các chủ đề: Tạo tác động xã hội, tăng trưởng xanh và phát triển bền vững; cũng như tạo nền tảng thiết lập liên hiệp các quốc gia khởi nghiệp sáng tạo. Dự kiến sẽ có gần 150 hoạt động được tổ chức xuyên suốt từ nay đến thời điểm tổng kết tại Techfest Quốc gia với sự tham gia

của gần 30 làng công nghệ.

Trong khuôn khổ Techfest 2024, dự kiến sẽ tổ chức Hội nghị thượng đỉnh Khởi nghiệp công nghệ cao và Kỳ lân châu Á với sự tham gia của các doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo công nghệ cao, doanh nghiệp khởi nghiệp sáng tạo kỳ lân (unicorn) và có tiềm năng trở thành kỳ lân (soonicorn) tại châu Á. Ngoài ra, còn có Hội nghị quốc tế về xây dựng hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo với sự tham dự của các cơ quan quản lý nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội quan trọng từ Trung ương đến địa phương, các tổ chức quốc tế UNDP, ADB, USAID, WB...

Trong thời gian qua, hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của Việt Nam ngày càng phát triển, tạo ra một thể hệ doanh nghiệp mới kinh doanh dựa trên tài sản trí tuệ và đủ năng lực tiếp cận thị trường toàn cầu. Bên cạnh các hoạt động hỗ trợ của khối tư nhân, Nhà nước đã triển khai nhiều hoạt động hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo. Mạng lưới hỗ trợ khởi nghiệp sáng tạo đã và đang phát triển tương đối năng động và hiệu quả với sự tham gia tích cực của các chủ thể trong hệ sinh thái. Trung tâm hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia đang hình thành tại Hà Nội, Đà Nẵng và Thành phố Hồ Chí Minh và một số địa phương. Hơn 20 địa phương đã và đang thành lập trung tâm khởi nghiệp sáng tạo để kết nối các nguồn lực địa phương, vùng và quốc gia.

Theo Cục Phát triển thị trường và doanh nghiệp KH&CN, hiện Việt Nam có khoảng 3.800 startup, trong đó 11 startup được định giá trên 100 triệu USD và 3 startup được định giá trên 1 tỷ USD. Hiện đang có 208 quỹ đầu tư mạo hiểm hoạt động và đầu tư cho các startup tại Việt Nam, trong đó có gần 40 quỹ đầu tư nội địa ■

Theo vista.gov.vn

VAI TRÒ QUAN TRỌNG CỦA SỞ HỮU TRÍ TUỆ ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP KHỞI NGHIỆP

Sở hữu trí tuệ (SHTT) đóng vai trò quan trọng và cần được chú trọng hàng đầu đối với các doanh nghiệp (DN) khởi nghiệp. Đây là yếu tố giúp bảo vệ sản phẩm khỏi nguy cơ bị làm nhái, làm giả và tránh tranh chấp bản quyền. Theo các chuyên gia, nhiều nhà đầu tư sẽ không mạo hiểm rót vốn vào những sản phẩm có nguy cơ vi phạm SHTT. Tuy nhiên, vấn đề xác lập và bảo vệ tài sản trí tuệ vẫn còn gặp nhiều khó khăn do hạn chế về vốn và nhận thức chưa đầy đủ về SHTT.

Ông Trần Giang Khuê, Trưởng Văn phòng đại diện Cục SHTT tại Thành phố Hồ Chí Minh, nhấn mạnh vai trò quan trọng của SHTT trong việc bảo vệ DN khỏi các rủi ro về kiện tụng bản quyền. Sở hữu trí tuệ còn là tài sản giá trị, giúp DN tăng cường cạnh tranh trên thị trường, đặc biệt trong bối cảnh Cuộc cách mạng công nghiệp 4.0. Tuy nhiên, các DN khởi nghiệp vẫn phải đối mặt với nguy cơ sao chép và đánh cắp ý tưởng. Nếu không bảo hộ quyền SHTT, DN sẽ khó giữ được những ý tưởng sáng tạo làm tài sản của mình.

Nhận thức được tầm quan trọng của SHTT, thành phố Cần Thơ đã triển khai nhiều giải pháp hỗ trợ các startup xác lập và bảo hộ tài sản trí tuệ. Ông Vũ Minh Hải, Giám đốc Trung tâm Thông tin khoa học và công nghệ, Sở Khoa học và Công nghệ thành phố Cần Thơ cho biết, tài sản trí tuệ là một trong ba trụ cột của đổi mới sáng tạo (công nghệ, mô hình kinh doanh và tài sản trí tuệ). Thành phố đã tổ chức nhiều chương trình hỗ trợ DN đăng ký và phát triển tài sản trí tuệ, cũng như các buổi tuyên truyền và tập huấn nâng cao nhận thức về SHTT. Mỗi năm, thành phố Cần Thơ có khoảng 100-150 dự án khởi nghiệp có yếu tố đổi mới sáng tạo, nhưng nhiều DN vẫn quên bảo hộ tài sản trí tuệ, dẫn đến mất quyền lợi khi xảy ra tranh chấp.

Theo các chuyên gia, thời điểm tốt nhất để

startup chú trọng đến SHTT là ngay khi mới nhen nhóm ý tưởng kinh doanh. Các đối tượng của quyền SHTT có thể xuất hiện ở bất kỳ giai đoạn nào trong quá trình kinh doanh. Vì vậy, khi bắt đầu kinh doanh và hợp tác đầu tư, các startup cần nhận biết và bảo vệ các đối tượng SHTT có khả năng xuất hiện.

Bà Nguyễn Xuân Trang, Giám đốc Công ty TNHH Xuất nhập khẩu BBI chia sẻ kinh nghiệm về việc đăng ký nhãn hiệu Bulldog helmet từ rất sớm. Dù đã ý thức bảo hộ quyền SHTT, Bulldog helmet vẫn suýt mất vào tay Trung Quốc khi họ đăng ký nhãn hiệu tương tự. Bà Trang cho biết, công ty đã phải thuê luật sư, gửi đơn phản đối và cung cấp nhiều bằng chứng mới giành lại được thương hiệu.

Sở hữu trí tuệ là động lực khuyến khích sáng tạo và là công cụ giúp DN khởi nghiệp phát triển bền vững. Do đó, DN cần xây dựng chiến lược kinh doanh gắn với thể mạnh của bản thân và địa phương, cũng như tuân theo chính sách chung của đất nước. Doanh nghiệp cần xác định rõ gốc rễ của phát triển thương hiệu là chất lượng sản phẩm và uy tín. Khi có ý tưởng mới, DN cần liên hệ cơ quan chức năng để được hướng dẫn đăng ký quyền SHTT trong và ngoài nước.

Ông Trần Giang Khuê cũng nhấn mạnh rằng pháp luật SHTT không bảo hộ ý tưởng sáng tạo hay kinh doanh, mà chỉ bảo hộ các phương tiện kỹ thuật, giải pháp công nghệ và mô hình kinh doanh. Do đó, DN cần hiện thực hóa ý tưởng và áp dụng các biện pháp bảo mật phù hợp để đáp ứng điều kiện bảo hộ quyền SHTT và tính cạnh tranh của kế hoạch kinh doanh. Đồng thời, DN cần không ngừng đổi mới sáng tạo để tạo ra các sản phẩm, dịch vụ cạnh tranh, vận dụng tài sản trí tuệ để xây dựng và phát triển thương hiệu bền vững ■

Theo vista.gov.vn

CUỘC THI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO TỈNH QUẢNG BÌNH NƠI CHẮP CÁNH Ý TƯỞNG KHỞI NGHIỆP

TRẦN THỊ HỒNG DUYÊN

Trung tâm Ứng dụng và Thống kê KH&CN tỉnh Quảng Bình

Quảng Bình là một tỉnh giàu truyền thống văn hóa, lịch sử, với tài nguyên thiên nhiên phong phú và đa dạng, đồng thời có nhiều tiềm năng phát triển trong các lĩnh vực nông nghiệp, du lịch và dịch vụ. Những lợi thế này tạo nền tảng vững chắc cho việc hình thành và phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững.

Trong thời gian qua, phong trào nghiên cứu khoa học và hoạt động khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tại Quảng Bình đã có những bước phát triển tích cực, lan tỏa sâu rộng. Cuộc thi Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình, được tổ chức hai năm một lần, nhằm khơi dậy tiềm năng sáng tạo, phát triển tư duy đổi mới và tinh thần khởi nghiệp trong các tầng lớp xã hội, từ cán bộ công chức, viên chức đến thanh thiếu niên, doanh nghiệp và người lao động. Đây là cơ hội để những ý tưởng sáng tạo được phát hiện, ươm mầm, hỗ trợ khởi nghiệp thành công, đồng thời kết nối các thành phần trong hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của tỉnh. Qua ba lần tổ chức, cuộc thi đã thu hút tổng cộng 91 dự án và ý tưởng khởi nghiệp. Nhiều trong số đó đã phát triển mạnh mẽ và đưa sản phẩm ra thị trường.

Năm 2024, Ban Tổ chức Cuộc thi đã nhận được 40 hồ sơ đăng ký dự thi, với nhiều dự án và ý tưởng đã có sản phẩm thực tế và triển vọng phát triển tốt. Trải qua vòng thi sơ khảo, các tác giả và nhóm tác giả đã hoàn thiện dự án, ý tưởng và sản phẩm của mình dựa trên ý kiến đóng góp từ Hội đồng giám khảo và quá trình tập huấn từ các chuyên gia giàu kinh nghiệm. Kết quả 12 ý tưởng và dự án khởi nghiệp tiềm năng nhất đã được chọn vào vòng chung kết. Những ý tưởng và dự án này thuộc

các lĩnh vực như giáo dục, du lịch thương mại, nông nghiệp, công nghệ thông tin, công nghiệp và khai thác tài nguyên bản địa, được phát triển bởi các tác giả và nhóm tác giả trên địa bàn tỉnh.

Keo dán gạch Porick “xu hướng vật liệu mới trên thị trường hiện nay” là ý tưởng của tác giả Hồ Văn Mạnh, Công ty Thành Công. Lấy ý tưởng keo dán gạch Thái Lan nhưng với công thức mới nguyên liệu nhập khẩu từ Đức, kết hợp với nguồn nguyên liệu sẵn có của địa phương Quảng Bình để hạ giá thành sản phẩm nhưng vẫn đảm bảo được chất lượng cho người tiêu dùng. Điểm mới của keo dán gạch Porick được bổ sung thêm Hydroxypropyl methylcellulose mà thành phần chính là sợi bông. Các sợi bông nhỏ li ti làm tăng kết cấu của keo, có tác dụng giữ nước kéo dài thời gian khô của keo giúp thợ dễ điều chỉnh gạch, tăng độ thẩm mỹ cho công trình, đồng thời rút ngắn được thời gian thi công, thân thiện môi trường hơn. Cuối năm 2022, ý tưởng đã được hoàn thiện và đi vào hoạt động. Tháng 8/2022, sản phẩm đã được Cục Sở hữu trí tuệ ghi nhận đơn đăng ký bảo hộ nhãn hiệu Porick. Sản phẩm cũng đã được Trung tâm Kỹ thuật Đo lường Chất lượng 2 Đà Nẵng kiểm định lần 2 vào tháng 4/2024. Đến nay, keo dán gạch Porick đã đi vào thị trường Quảng Bình và ngày càng được người tiêu dùng tin cậy. Với phương châm lấy khách hàng làm trung tâm, lấy chất lượng làm uy tín hàng đầu, hơn một năm qua, sản phẩm keo dán gạch Porick đã khẳng định được chỗ đứng trên thị trường Quảng Bình, Quảng Trị và các tỉnh lân cận.

“Nâng cao chất lượng ghe xanh thương phẩm” - đây là dự án của Hợp tác xã (HTX) Sản xuất Kinh doanh Dịch vụ Thủy sản Ngư

Nam tại Liêm Nam, Ngư Thủy, Lệ Thủy, Quảng Bình. Dự án tập trung vào việc thu mua ghe xanh bị ộp hoặc trong thời kỳ sinh sản và kích thước nhỏ. Hợp tác xã nuôi dưỡng ghe theo quy trình công nghệ hiện đại, giúp ghe xanh có chất lượng thịt chắc, ngon, ngọt và không bị ộp như ghe tự nhiên sau khi khai thác. Sản phẩm ghe xanh sau nuôi dưỡng không chỉ có chất lượng cao mà còn giá cả ổn định. Mô hình này hoàn toàn mới ở Quảng Bình nhưng có thể áp dụng rộng rãi do nhu cầu thị trường lớn. Công nghệ oxy nano được ứng dụng trong máy thổi khí đã mang lại hiệu quả cao hơn nhiều so với các máy thổi thông thường, giúp dự án đạt được những kết quả ấn tượng.

Xây dựng mô hình cây trà Trà Và chưng cất tinh dầu trà do HTX Tinh dầu Như Oanh tại thôn Đông Thành, Nam Trạch, Bố Trạch, Quảng Bình thực hiện và đã thành công. Sản phẩm tinh dầu trà của HTX đã được thị trường trong nước đón nhận nồng nhiệt, từ Quảng Bình đến Thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội. Dự án này không chỉ tạo ra sản phẩm có giá trị kinh tế cao mà còn xây dựng chuỗi giá trị từ trồng, chế biến đến tiêu thụ sản phẩm, góp phần tăng thu nhập cho người dân địa phương. Mô hình này là minh chứng cho việc tận dụng tài nguyên bản địa một cách bền vững và hiệu quả.

Mỹ phẩm xanh từ thiên nhiên bản địa (gồm nước đánh răng, nước ngâm tắm, dung dịch vệ sinh) là ý tưởng của tác giả Vũ Thị Hoàn - HTX Sản xuất Kinh doanh Dịch vụ Nông nghiệp tổng hợp Minh Anh là một trong những ý tưởng tận dụng các loại cây dược liệu có sẵn tại địa phương. Hợp tác xã đã liên kết với các nông hộ trên địa bàn để liên kết trồng, chăm sóc và tổ chức thu mua cho bà con nông dân. Tiến hành tổ chức sản xuất với phương pháp ngâm ủ, lên men enzym hoàn toàn mới mà chưa có ai làm trong ngành hàng tiêu dùng chăm sóc sức khỏe. Sản phẩm đã có bao bì mẫu mã kiểu dáng đẹp



Dự án phát triển sản phẩm bánh quy bơ Dory của Trường Cao đẳng nghề Quảng Bình

Ảnh: H.D

bắt mắt, có thương hiệu trên thị trường. Sản phẩm sẽ góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng tài nguyên thiên nhiên, nguyên vật liệu, năng lượng, nước, đồng thời giảm thiểu phát thải và hạn chế mức độ gia tăng ô nhiễm, bảo vệ chất lượng môi trường, bảo vệ sức khỏe con người, bảo đảm phát triển bền vững.

Trước nhu cầu ngày càng tăng về thực phẩm ăn liền trên thị trường, vấn đề an toàn vệ sinh thực phẩm và giá cả vẫn còn nhiều hạn chế. Nhận thấy những ưu thế về cơ sở vật chất hiện có cùng đội ngũ học sinh, sinh viên tay nghề cao, tổ chế biến của nhóm tác giả từ Trường Cao đẳng nghề Quảng Bình đã phát triển sản phẩm bánh quy bơ Dory. Sản phẩm này không chỉ đảm bảo chất lượng cao, hương vị thơm ngon mà còn có giá cả hợp lý, phục vụ kịp thời nhu cầu đa dạng của khách hàng. Với đối tượng sử dụng ban đầu là học sinh, sinh viên, nhân viên văn phòng, các quán cà phê và nhà hàng nhỏ lẻ, nhóm tác giả đã không ngừng nỗ lực để mở rộng thị trường, nâng cao chất lượng sản phẩm và phát triển bền vững. Hiện nay, bánh quy bơ Dory đã từng bước gia nhập thị trường, phục vụ cho các trường học, công sở và các sự kiện liên hoan, hội nghị.

Trên thị trường, thạch rau câu luôn là món ăn yêu thích của nhiều người, đặc biệt là trẻ em, nhưng không phải sản phẩm nào cũng đảm bảo an toàn cho sức khỏe. Nhóm giảng

viên và học viên từ Trường Cao đẳng Kỹ thuật Công nông nghiệp Quảng Bình đã phát triển thạch Mix Nature, một sản phẩm thạch rau câu từ nguyên liệu tự nhiên, không chứa chất bảo quản, đảm bảo an toàn sức khỏe cho người tiêu dùng. Thạch Mix Nature kết hợp với các loại trái cây tươi, tạo ra hương vị và màu sắc tự nhiên, không chỉ thơm ngon mà còn giàu vitamin, là sự lựa chọn lý tưởng cho những bữa tiệc hay buổi dã ngoại vui vẻ.

Hiện nay, thị trường các sản phẩm từ sơ chế đến chế biến sâu từ sen ngày càng phát triển nhưng đa số là mỗi cơ sở chỉ sản xuất và chế biến một số loại từ cây sen, chưa tận dụng và phát huy tiềm năng vốn có của cây sen; mỗi vùng, mỗi địa phương có mỗi loại sản phẩm riêng trong khi thị trường đang rất đa dạng và phong phú. Chính vì vậy, Hợp tác xã Nông nghiệp hữu cơ Thanh Sơn mong muốn kết nối, tập hợp tất cả các sản phẩm đã được sơ chế, chế biến của những thành viên trong tỉnh Quảng Bình nói riêng và cả nước nói chung đang sản xuất và chế biến các sản phẩm từ sen thành một “Hệ sinh thái khởi nghiệp từ sen” để lan tỏa, mở rộng thị trường cho các thành viên trong hệ sinh thái, hỗ trợ hệ sinh thái này ngày càng phát triển. Định hướng phát triển của dự án nhằm xây dựng được một hệ sinh thái có nhiều thành viên, nhiều thành phần để có thể luôn luôn giúp đỡ nhau trong việc phát triển kinh tế của bản thân, gia đình, xã hội, góp phần tạo sinh kế, đảm bảo cuộc sống của người dân.

Dự án “Nâng cao sinh kế cho người dân khu vực bảo tồn vọc gáy trắng thông qua mô hình phát triển cây dược liệu” của HTX Dược liệu sạch Thủy Mai, thôn Tam Đa, xã Sơn Hóa, huyện Tuyên Hóa, hướng đến mục tiêu chuyển đổi cây trồng truyền thống sang cây dược liệu, giúp người dân địa phương có việc làm ổn định, cải thiện thu nhập, đồng thời bảo vệ môi trường và loài vọc gáy trắng quý hiếm. Dự án tập trung vào việc giảm thiểu tác



Ban Tổ chức trao giải và tặng hoa tại Cuộc thi Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình lần thứ III năm 2024

Ảnh: H.D

động tiêu cực đến môi trường tự nhiên thông qua việc thay đổi phương thức canh tác, đồng thời sản xuất các sản phẩm dược liệu sạch và chất lượng cao để đáp ứng nhu cầu thị trường. Kết quả mong đợi từ dự án là cải thiện đời sống của người dân, tạo ra nguồn thu nhập bền vững và ổn định, cũng như bảo vệ hệ sinh thái và loài vọc gáy trắng. Ngoài ra, dự án còn nhằm phát triển và cung cấp các sản phẩm dược liệu sạch, an toàn và hiệu quả cho thị trường, góp phần vào bảo vệ sức khỏe cộng đồng và phát triển bền vững.

Khác với các loại mứt gừng trên thị trường, mứt gừng ép thanh ứng dụng kiến thức trong sản xuất truyền thống kết hợp với công nghệ hiện đại để tạo ra một quy trình sản xuất mứt gừng đặc biệt, mẫu mã mới lạ, giữ nguyên hương vị thơm ngon và dinh dưỡng, tạo sản phẩm đặc trưng cho địa phương, khách hàng có thể yên tâm và tin tưởng lựa chọn. Dự án “Mứt gừng ép thanh - Sản phẩm mới từ củ gừng đất Quảng Bình” của tác giả Lê Thị Phương Ý - hộ kinh doanh Lê Lin với gừng được sấy cùng đường mía thô, ép khuôn tạo hình, tiếp đến sấy bằng công nghệ hiện đại, theo đúng công thức riêng của dự án. Vì vậy, viên gừng sẽ có độ giòn, ít ngọt, cay vừa phải và đặc biệt không sử dụng hóa chất. Gừng sau khi sấy xong được đóng theo dạng túi hoặc hũ để khách hàng có thể chọn lựa dành tặng cho

người thân, bạn bè. Mút gừng ép thanh mang đậm hương vị đặc trưng Quảng Bình, vừa tốt cho sức khỏe, vừa thể hiện giá trị ý nghĩa.

Cây cỏ hôi, còn được gọi là cây cút lợn, cây bù xít, hay hoa ngũ vị, là một loại thảo dược có mùi hắc khi vò ra nhưng lại có mùi thơm khi nấu chín. Toàn bộ cây có thể được sử dụng làm thuốc và thu hái quanh năm, đặc biệt là vào mùa hè. Sau khi thu hoạch, cây cần được rửa sạch đất cát và có thể sử dụng tươi hoặc phơi khô. Theo đông y, cỏ hôi có vị cay, đắng, tính mát, với tác dụng thanh nhiệt, giải độc, tiêu viêm và giảm sưng. Dựa trên những công dụng quý giá này, nhóm tác giả Hồ Bảy, Đoàn Nam Thành và Lê Thị Thanh Thủy từ Trường Cao đẳng Kỹ thuật Công Nông nghiệp Quảng Bình đã nghiên cứu và chưng cất thành công tinh dầu từ cây cỏ hôi. Họ cũng sản xuất ống hít mùi từ tinh dầu này, cung cấp cho thị trường các sản phẩm thảo dược có lợi cho sức khỏe cộng đồng. Ngoài ra, nhóm đã phát triển thêm các sản phẩm đa dạng để phục vụ du lịch như: tinh dầu, ống hít mùi, chai treo xe ô tô từ tinh dầu cỏ hôi và trà túi lọc thông xoang. Các sản phẩm này không chỉ mang lại lợi ích cho sức khỏe mà còn góp phần vào việc đa dạng hóa sản phẩm phục vụ du khách.

Với nhận thức về sự thay đổi trong thị trường du lịch và nhu cầu ngày càng tăng của khách hàng về trải nghiệm du lịch, nhóm tác giả Trường Đại học Quảng Bình đã phát triển ý tưởng xây dựng hệ thống du lịch ảo độc đáo dựa trên công nghệ mới như video 360 độ. Nhóm tác giả đã xây dựng hệ thống du lịch cung cấp cho người dùng một cách để khám phá các điểm đến hấp dẫn mà không cần rời khỏi nhà. Bằng cách sử dụng công nghệ tiên tiến, nhóm tác giả sẽ tái tạo lại không gian và cảm giác của một chuyến du lịch thực tế, từ việc thăm các danh lam thắng cảnh đến trải nghiệm văn hóa địa phương và ẩm thực đặc trưng. Việc phát triển hệ thống du lịch ảo này không chỉ giúp người dùng khám phá thế giới một cách tiện lợi và an toàn, mà còn tạo ra cơ hội kinh doanh mới cho các doanh nghiệp du lịch và cảnh quan hình ảnh địa phương để tiếp

cận khách hàng một cách hiệu quả hơn.

Bonsai dây nhôm là ý tưởng của hộ kinh doanh Hoàng Quảng Hảo. Bonsai là môn nghệ thuật vốn được nhiều người quan tâm, yêu thích. Xã hội phát triển, nhu cầu trang trí cho không gian của mỗi người ngày càng cao. Với nhiều người, việc chăm sóc một cây bonsai sống vừa khó và không có kinh nghiệm, hơn nữa có những không gian khó có thể chưng bonsai sống. Vậy giải pháp là cần thay thế bằng một loại hình bonsai “vĩnh cửu”. Xuất phát từ đại dịch covid năm 2021, khi mọi người phải cách ly chống dịch và cũng là lúc tác giả lại thỏa sức với niềm đam mê từ tuổi thơ, ban đầu với những tác phẩm nho nhỏ. Trên trang facebook cá nhân, sản phẩm đầu tay được nhiều người động viên, tán thưởng và có khách hàng hỏi mua, thế là cái duyên khởi nghiệp bonsai dây nhôm bắt đầu từ đó. Triển vọng dự án sẽ phát triển thêm nhiều ý tưởng sản phẩm: Ghép bonsai vào lửa, ghép bonsai ký đá, phát triển bonsai gắn vào tượng, làm các con vật như chim công, rồng, gà...

Có thể nói, Cuộc thi Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình đã chứng kiến nhiều ý tưởng và dự án được ứng dụng hiệu quả vào thực tiễn, giúp nhiều bạn trẻ khởi nghiệp thành công từ những giải pháp, dự án sáng tạo tham gia cuộc thi. Cuộc thi không chỉ tạo động lực và truyền cảm hứng mà còn ươm mầm cho các ý tưởng khởi nghiệp, đổi mới sáng tạo tại tỉnh Quảng Bình. Để Cuộc thi Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình trong những năm tới tiếp tục gặt hái thành công, hiệu quả và lan tỏa sâu rộng, tỉnh Quảng Bình cần áp dụng những phương pháp mới, sáng tạo và hiệu quả hơn. Việc phối hợp với các sở, ngành để tăng cường công tác tuyên truyền, phổ biến và quảng bá cuộc thi một cách mạnh mẽ, rộng rãi cũng là yếu tố then chốt. Duy trì tổ chức Cuộc thi Khởi nghiệp Đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình không chỉ là một bước đệm quan trọng thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp trong mọi tầng lớp nhân dân mà còn giúp khai thác hiệu quả tài nguyên bản địa, góp phần quan trọng vào sự phát triển kinh tế - xã hội của địa phương ■